

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

650

Vragen van het lid **Pouw-Verweij** (JA21) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het bericht dat bedrijven de door de mbo-school aangedragen stagiair moeten accepteren* (ingezonden 3 november 2022).

Antwoord van Minister **Dijkgraaf** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 8 november 2022).

Vraag 1

Bent u ervan op de hoogte dat uw ministerie met het plan komt om bedrijven te verplichten om de door een mbo-scholen aangedragen stagiair aan te nemen?

Antwoord 1

Ja. In mijn Kamerbrief over de inzet op de werkagenda MBO¹ heb ik mijn inzet op stagematching voor de eerste stage van studenten in hun eerste jaar toegelicht. Stagediscriminatie is een maatschappelijk probleem dat raakt aan het zelfvertrouwen en de ontwikkeling van jonge mensen. Daarom hebben we als kabinet bij de start van deze kabinetsperiode met elkaar afgesproken dat we stagediscriminatie willen uitbannen.

Vraag 2

Zijn er behalve discriminatie andere mogelijke redenen waardoor studenten met een migratieachtergrond vaker worden afgewezen dan scholieren zonder een migratieachtergrond?

Antwoord 2

Onderzoek geeft duidelijk aan dat discriminatie op basis van migratieachtergrond een probleem is.² Hieruit blijkt dat studenten met een migratieachtergrond vaker solliciteren dan studenten zonder migratieachtergrond, minder kans hebben op een stageplek en tijdens de stage vaker te maken krijgen met stagediscriminatie. In onderzoek onder Utrechtse mbo-studenten bleek bijvoorbeeld dat studenten met een naam die verwijst naar een migratieachtergrond minder kans hebben op een positieve reactie dan studenten met

¹ Kamerstuk 31 524, nr. 515

² Van Rooijen & De Winter-Koçak (2018). *Gelijke kansen op gelijke stages*; en Andriessen, Van Rooijen, Day, Van den Berg, Mienis & Verweij, (2021). *Ongelijke kansen op de stagemarkt; Onderzoek naar objectief vastgestelde en ervaren stagediscriminatie in het mbo in Utrecht*.

dezelfde productieve kenmerken die geen migratieachtergrond hebben.³ Dit is een maatschappelijk probleem. Zeker bij de eerste stage in het eerste jaar, die voor studenten een belangrijke eerste kennismaking met de arbeidsmarkt markeert, wil ik dat afkomst geen invloed heeft op de kans op het opdoen van een leerzame en veilige ervaring.

Vraag 3

Ziet u het belang van wederzijdse betrokkenheid, van zowel de student als het betreffende leerbedrijf, in een stagetraject waarvan het sollicitatiegesprek de start is?

Antwoord 3

Zeker. Stages en het leren in de beroepspraktijk zijn een essentieel onderdeel van de opleiding van de mbo-student en wederzijdse betrokkenheid van de student en het leerbedrijf zijn inderdaad van belang voor een succesvolle stage. Deze wederzijdse betrokkenheid ontwikkelt zich vooral tijdens de stage onder deskundige begeleiding van de werkplek professional en met intensieve betrokkenheid van de stagebegeleider van school. Voorafgaand aan de stage kan hiermee worden gestart. Zo gaan studenten van ROC Nijmegen bij de pilot stagematching voorafgaand aan de stage op kennismakingsgesprek zodat zij goed voorbereid aan hun stage kunnen beginnen.

Vraag 4

Hoe kijkt u naar het ontnemen van elke zeggenschap op wie er bij een bedrijf komt werken, door bedrijven te verplichten een aangedragen stagiair aan te nemen?

Antwoord 4

Het voorstel is om studenten te plaatsen op basis van leerwens en competenties, waarbij ook wordt gekeken naar wat een bedrijf kan bieden. Het is hierbij van belang dat de onderwijsprofessional zowel de student als het leerbedrijf goed kent. Daarnaast gaat het alleen om eerstejaarsstudenten bij hun eerste stageplek. Ik ben van mening dat bedrijven samen met het onderwijs een stevige verantwoordelijkheid hebben om deze jongeren een positieve eerste kennismaking met het beroepenveld te gunnen in het belang van hun verdere persoonlijke ontwikkeling.

Vraag 5

Onderkent u het risico dat bedrijven minder genegen zijn stagiairs aan te nemen als hen een acceptatieplicht wordt opgelegd die een inbreuk maakt op hun vrijheid om zelf te bezien of een stagiair bij hun bedrijf past?

Antwoord 5

Het gaat hier om eerstejaarsstudenten bij hun eerste stageplek, voor deze studenten hebben leerbedrijven samen met het onderwijs een maatschappelijke verantwoordelijkheid om deze jongeren een veilige eerste kennismaking met de arbeidsmarkt te bieden. Eerstejaars studenten zijn aan de vooravond van een eerste stage natuurlijk nog een relatief onbeschreven blad. Zoals aangegeven is het hierbij van belang dat de onderwijsprofessional kijkt wat het bedrijf kan bieden als stageplaats en een goede match maakt.

Vraag 6

Kunt u aangeven welke risico's een bedrijf oploopt wanneer de sollicitatieprocedure wordt vervangen door een acceptatieplicht?

Antwoord 6

Ik zie geen risico's die het bedrijf kan lopen. Mochten er tijdens de stage problemen ontstaan, dan gelden vanzelfsprekend dezelfde procedures als bij stages waarbij de studenten zelf solliciteren. Ik zet mij in om de stagebegeleiding te verbeteren en ook het contact tussen leerbedrijf en de school te versterken voor alle stages. Zodat de begeleider vanuit het leerbedrijf en de

³ Andriessen, Van Rooijen, Day, Van den Berg, Mienis & Verweij, (2021). *Ongelijke kansen op de stagemarkt; Onderzoek naar objectief vastgestelde en ervaren stagediscriminatie in het mbo in Utrecht*.

begeleider vanuit de school elkaar beter kennen, zicht hebben op wat er speelt op de werkvloer en eerder en makkelijker het gesprek kunnen voeren zodra de school, de student of het leerbedrijf een probleem signaleren. Voordeel voor het bedrijf kan zijn dat eventuele vooroordelen verminderen als zij het contact met de stagiair positief aangaan en inzetten op een goede werkrelatie waarbij ze de student echt leren kennen. Dit verruimt de mogelijkheden om een grotere diversiteit aan werknemers aan te nemen.

Vraag 7

Vindt u het belangrijk dat studenten tijdens de studie leren te solliciteren?

Antwoord 7

Ja, dat vind ik belangrijk. Zie ook het antwoord op vraag 8.

Vraag 8

Waarom ontnemt u studenten de kans al in een vroeg stadium te leren solliciteren en zich in te leven in een bedrijf?

Antwoord 8

Niemand wordt iets ontnomen. Studenten die geen gebruik willen maken van de mogelijkheid tot matching bij hun eerste stage, hoeven hier geen gebruik van te maken. In het eerste jaar kunnen studenten ook in het onderwijs in een veilige omgeving leren solliciteren door middel van simulatie en betrokkenheid van echte leerbedrijven. Vervolgens solliciteren ze bij volgende studiejaar zelf voor hun stageplek bij het leerbedrijf. Dan hebben studenten al ervaring door hun eerste stageplek en kunnen ze met die ervaring en met zelfvertrouwen solliciteren bij hun tweede stageplek.

Vraag 9

Waarom neemt u de meerwaarde weg van de prestatie en de stimulans van solliciteren naar een stageplek en aangenomen worden door een bedrijf?

Antwoord 9

Ik hecht er grote waarde aan dat jonge eerstejaarsstudenten een veilige kennismaking maken met de arbeidsmarkt hebben en niet worden geconfronteerd met uitsluiting door discriminatie op basis van hun afkomst. Dat dit nu nog te vaak voorkomt, is een maatschappelijk probleem. Niet voor niets hebben we in het Coalitieakkoord dan ook met elkaar afgesproken dat we stagediscriminatie uitbannen. Discriminatie is schadelijk voor de persoonlijke ontwikkeling en het zelfvertrouwen van een student. Daarom zet ik mij in voor stagematching bij eerstejaarsstudenten, waardoor elke eerstejaarsstudent in het mbo een stageplek krijgt op basis van leerwens en competenties. De school speelt hier een cruciale rol in. Met de ervaring en de vaardigheden die zij hebben opgedaan in hun vakgebied tijdens de eerste stage en eerste jaar van de opleiding, kunnen studenten vervolgens in de volgende studiejaar solliciteren naar een stageplek.

Vraag 10

Bent u bereid om naar andere oplossingen te zoeken voor vermeende discriminatie die inhoudelijker zijn dan grijpen naar het middel van dwang?

Antwoord 10

Ik vind het onacceptabel dat stagediscriminatie groepen jongeren uitsluit van deelname aan de maatschappij en de arbeidsmarkt. Het uitbannen van stagediscriminatie is daarom een topprioriteit van dit kabinet, die we zoals gezegd ook hebben vastgelegd in het Coalitieakkoord. De afgelopen jaren is er weinig tot niets ten goede veranderd aan de helaas voorkomende discriminatie van studenten. Ik zet mij nu daarom ook in voor maatregelen zoals stagematching, omdat eerdere maatregelen onvoldoende effect hadden op het tegengaan van stagediscriminatie.

In het stagepact maken we gezamenlijk met betrokken partners afspraken over een samenhangend pakket aan maatregelen om stagediscriminatie tegen te gaan, waarin stevige en meer zachte maatregelen elkaar versterken. Zo is het belangrijk om naast stagematching ook maatregelen te nemen die discriminatie voorkomen tijdens de stage, bijvoorbeeld door het verbeteren van de stagebegeleiding of door leerbedrijven via SBB adviseurs te stimule-

ren en te ondersteunen in het creëren van een veilige sfeer op de werkvloer. Mijn inzet voor stages en de maatregelen om stagediscriminatie tegen te gaan heb ik toegelicht in de Kamerbrief Inzet werkagenda MBO. Ik beoog het stagepact dit najaar te sluiten en voor het kerstreces aan uw Kamer te sturen.

Vraag 11

Welke mogelijke gevolgen heeft het voornemen om bedrijven te dwingen stagiairs te accepteren voor mbo-scholen gelet op de werkdruk in een schooljaar?

Antwoord 11

De school plaatst eerstejaars stagiairs op basis van leerwens en competenties en op basis van wat het leerbedrijf kan bieden. Scholen hebben nu al een wettelijke verantwoordelijkheid om te zorgen voor de beschikbaarheid van een stageplek voor de student.⁴ De extra middelen uit het Coalitieakkoord die straks deels onderdeel zijn van de kwaliteitsafspraken kunnen door scholen worden ingezet voor bijvoorbeeld het verbeteren van de stagebegeleiding en voor de inzet van extra personele capaciteit.

Vraag 12

Hoe kijkt u aan tegen de opvatting van de MBO Raad dat de verantwoordelijkheid te veel eenzijdig bij de bijdrage van de scholen komt te liggen?

Antwoord 12

Stages zijn een belangrijk onderdeel van de mbo-opleiding en zonder stage kunnen studenten hun diploma niet halen. Scholen zijn wettelijk al verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van de stageplaats en horen hun verantwoordelijkheid hier te nemen. Daarnaast hebben vanzelfsprekend ook bedrijven een verantwoordelijkheid in het bieden van een sociaal veilige leer- en werkomgeving en mag een bedrijf niet discrimineren. Bedrijven zijn immers gebaat bij goed opgeleide en voldoende vakmensen, in deze tijden van krapte op de arbeidsmarkt zelfs meer dan ooit. In het stagepact beoog ik gezamenlijke afspraken te maken met alle partijen waarin eenieder zijn verantwoordelijkheid neemt om stagediscriminatie tegen te gaan.

⁴ Wet educatie en beroepsonderwijs, artikel 7.2.9.